

Utkast till lagrådsremiss, Ett fönster av möjligheter, stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende (S 2022/03649)

Tierps kommun har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på rubricerad promemoria. Synpunkterna ska vara socialdepartementet tillhanda senast den 2022-12-01.

Utkastets huvudsakliga innehåll (sammanfattning från utkastet)

Utkastet till lagrådsremiss innehåller förslag som syftar till att förbättra skyddet och stödet till personer som behöver skyddat boende och stärka barnrättsperspektivet för barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende. Det föreslås att skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen (2001:453) som en boendeinsats till den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp. Barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende ska bedömas och beviljas insatsen individuellt och socialnämnden ska ansvara för att tillgodose barnets behov av stöd- och hjälpinsatser. När det finns samtycke från båda vårdnadshavarna ska placeringen av barnet göras med stöd av socialtjänstlagen. Saknas samtycke från den vårdnadshavare som barnet inte placeras tillsammans med, ska socialnämnden, efter ansökan hos förvaltningsrätten, kunna placera barnet i ett skyddat boende med stöd av en ny lag. En sådan placering ska även kunna göras omedelbart av socialnämnden och underställas förvaltningsrätten. I utkastet lämnas även förslag som rör bestämmanderätten över barnet under den tid barnet är placerat. I utkastet lämnas vidare förslag om att det ska krävas tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg för att få driva verksamhet i form av skyddat boende. Kommuner och regioner som driver sådan verksamhet ska anmäla detta till myndigheten. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023. I utkastet föreslås också bestämmelser för att tydliggöra elevens rätt att gå i skola när de vistas i skyddat boende. Dessa lagändringar föreslås träda i kraft den 3 juli 2023.

Kommunstyrelsen i Tierps kommun vill anföra följande:

Intentionerna i förslagen är goda. Det handlar om att höja kvalitén på det stöd som erbjuds till personer som beviljats skyddat boende. Framförallt innebär förändringarna att barnperspektivet stärks, vilket är positivt.

Barnets utveckling kommer att följas och det är oerhört viktigt att barnet kommer att kunna gå i skolan under placeringstiden, vilket inte alltid sker idag. Med nedanstående kommentarer ställer sig Kommunstyrelsen i Tierps kommun bakom förslaget.

Noterbart är att förslaget inte bara gäller personer som är utsatta för våld i nära relation. Detta innebär att det kan omfatta personer som är utsatt för annat våld eller hot om våld, ex gängkriminella, avhoppare från gäng etc. Ansvar, resurser och kompetens gällande dessa grupper bör tydliggöras då socialtjänsten inte mäktar med att självständigt hantera detta område. I dessa fall handlar det om högre skyddsnivåer och andra insatser som inte kan anses ingå i socialtjänstens ansvarsområde. Det är inte lämpligt att placera grovt kriminella och avhoppare från gängmiljö på samma boenden som personer som är utsatta för våld i nära relation.

De föreslagna lagändringarna kommer att medföra ökade kostnader. Den beräkning som lyfts fram i materialet är inte realistisk. En mer noggrann och verklighetsförankrad kalkyl behöver göras i samarbete med Sveriges kommuner och regioner. Den s.k. finansieringsprincipen stadgar att kostnader som uppkommer genom lagändringar ska täckas av statliga medel.

Höjt kompetenskrav och tillståndsplikt på skyddade boenden är ett bra förslag. Insatser via socialtjänsten ska vara av hög kvalitet vilket stadgas bland annat i 3 kap 3§ Socialtjänstlagen. Det är viktigt att det stöd som erbjuds, och som kommunen betalar för, lever upp till godtagbar nivå. Det finns exempel på skyddade boenden som har en väldigt låg kvalitet på både lokaler och på det stöd som erbjuds. Marknaden idag är oregerad och det finns oseriösa aktörer. Det finns ingen möjlighet för Inspektionen för vård och omsorg att bedriva tillsyn på denna verksamhet för att höja kvalitén eller att stänga verksamheter som inte fungerar. Personer som är utsatta för våld i nära relation behöver mycket stöd och är en utsatt och sårbar grupp.

Höjda krav på verksamheten kommer att vara kostnadsdrivande. Det finns anledning att anta att kostnaden kommer att hamna i paritet med andra HVB hem. Ökade krav kan leda till att färre skyddade boenden kommer att uppfylla villkoren, och det kan bli resursbrist vilket medför ökade kostnader och det kan också medföra problem att verkställa beslut.

Det kan försvåra för kvinnojourer att kunna erbjuda stöd i form av skyddat boende till våldsutsatta. Kvinnojouren kan idag ge stöd till kvinnor som vänder sig dit utan att placeras av socialtjänsten. Med ökade kompetenskrav och tillståndsplikt kan det vara svårt att erbjuda stöd utan att en placering finns från socialtjänsten. Det finns en risk att en del av dessa personer inte kommer att söka hjälp då de inte vill ha kontakt med socialtjänsten. En del personer har ett nätverk som de kan söka stöd hos, som ett alternativ till kvinnojourer, men det har inte alla. Extra utsatta kan

---

personer som är utsatta för hedersrelaterat våld vara. Kvinnojouren kan behöva motivera hjälpsökande att söka stöd via socialtjänsten. Det är positivt att alla barn som följer med en vuxen till skyddat boende ska ha en egen utredning, bedömning, placering och uppföljning. Detta innebär ett stärkt barnperspektiv och tryggar att barn får det stöd som de behöver. Det kan vara andra insatser som behövs vid sidan av det skyddade boendet, eller helt andra insatser. Det är viktigt att följa barnets mående och utveckling och se att de insatser som beviljas är de rätta och ger effekt. Det är även viktigt att följa att barn kan gå i skolan och inte får skolfrånvaro vilket hämmar barnets utveckling. Placering i skyddade boenden blir ofta mer långvariga än det var tänkt från början och barn riskerar därför att få ett långvarigt avbrott i skolgången. Det kan dock finnas en risk att personer drar sig för att ansöka om hjälp om det innebär att en utredning kommer att göras på barnen.

Det kommer att vara resurskrävande att alla barn som följer med en vuxen till skyddade boenden ska ha en egen utredning, bedömning och uppföljning. Med tanke på ärendebelastningen på barn och ungdomsenheter, och problemet med att rekrytera socialsekreterare kommer en ökad arbetsbelastning medföra ökade kostnader, troligen i form av konsulttjänster. Det uppkommer även andra kostnader som ex resekostnader och tolkkostnader.

Den föreslagna lagen, Förslag till lag med särskilda bestämmelser om placering av barn i skyddat boende är i grunden bra. Det är viktigt att lagen ger möjlighet att placera barn utan förövarens tillåtelse. Med nuvarande system så anklagas ibland socialtjänsten för medhjälp till egenmäktighet med barn. Men en ny lag kommer också att ge merarbete och därmed ökade kostnader. Det blir en ny LVU liknande lag med mycket av utredningar, politiska möten, domstolsprocesser, överklaganden etc. Det kommer även att behövas utbildningsinsatser både för personal och förtroendevalda. Ett alternativ till att införa en ny lag, är som framkommer i materialet att använda bestämmelserna i 6:12a § föräldrabalken och komplettera Lag om vård av unga, LVU, med nya paragrafer.

För kommunstyrelsen,

Mikael Sjöberg
Verksamhetschef
Individ- och familjeomsorg

---

§ 255
Dnr KS/2022:770

Svar på remiss - Utkast till lagrådsremiss Ett fönster av möjligheter

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta remissvaret som sitt eget och att skicka det till Socialdepartementet.

Sammanfattning av ärendet

Tierps kommun har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på rubricerad promemoria. Synpunkterna ska vara socialdepartementet tillhanda senast den 2022-12-01.

Utkastets huvudsakliga innehåll (sammanfattning från utkastet)

Utkastet till lagrådsremiss innehåller förslag som syftar till att förbättra skyddet och stödet till personer som behöver skyddat boende och stärka barnrättsperspektivet för barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende. Det föreslås att skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen (2001:453) som en boendeinsats till den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp. Barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende ska bedömas och beviljas insatsen individuellt och socialnämnden ska ansvara för att tillgodose barnets behov av stöd- och hjälpinsatser. När det finns samtycke från båda vårdnadshavarna ska placeringen av barnet göras med stöd av socialtjänstlagen. Saknas samtycke från den vårdnadshavare som barnet inte placeras tillsammans med, ska socialnämnden, efter ansökan hos förvaltningsrätten, kunna placera barnet i ett skyddat boende med stöd av en ny lag. En sådan placering ska även kunna göras omedelbart av socialnämnden och underställas förvaltningsrätten. I utkastet lämnas även förslag som rör bestämmelserna över barnet under den tid barnet är placerat. I utkastet lämnas vidare förslag om att det ska krävas tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg för att få driva verksamhet i form av skyddat boende. Kommuner och regioner som driver sådan verksamhet ska anmäla detta till myndigheten. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023. I utkastet föreslås också bestämmelser för att tydliggöra elevens rätt att gå i skola när de vistas i skyddat boende. Dessa lagändringar föreslås träda i kraft den 3 juli 2023.

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Intentionerna i förslagen är goda. Det handlar om att höja kvalitén på det stöd som erbjuds till personer som beviljats skyddat boende. Framförallt innebär förändringarna att barnperspektivet stärks, vilket är positivt. Barnets utveckling kommer att följas och det är oerhört viktigt att barnet kommer att kunna gå i skolan under placeringstiden, vilket inte alltid sker idag.

I remissvaret föreslås Kommunstyrelsen att avge synpunkter inom några områden:

Noterbart är att förslaget inte bara gäller personer som är utsatta för våld i nära relation. Detta innebär att det kan omfatta personer som är utsatt för annat våld eller hot om våld, ex gängkriminella, avhoppare från gängkriminalitet etc. Ansvar, resurser och kompetens gällande dessa grupper bör tydliggöras då socialtjänsten inte maktar med att självständigt hantera detta område

De föreslagna lagändringarna kommer att medföra ökade kostnader. Den beräkning som lyfts fram i materialet är inte realistisk. En mer noggrann och verklighetsförankrad kalkyl behöver göras i samarbete med Sveriges kommuner och regioner. Den s.k. finansieringsprincipen stadgar att kostnader som uppkommer genom lagändringar ska täckas av statliga medel.

Det kan försvåra för kvinnojourer att kunna erbjuda stöd i form av skyddat boende till våldsutsatta. Kvinnojouren kan idag ge stöd till kvinnor som vänder sig dit utan att placeras av socialtjänsten. Med ökade kompetenskrav och tillståndsplikt kan det vara svårt att erbjuda stöd utan att en placering finns från socialtjänsten. Det finns en risk att en del av dessa personer inte kommer att söka hjälp då de inte vill ha kontakt med socialtjänsten.. Extra utsatta kan personer som är utsatta för hedersrelaterat våld vara.

Det är positivt att alla barn som följer med en vuxen till skyddat boende ska ha en egen utredning, bedömning, placering och uppföljning. Detta innebär ett stärkt barnperspektiv och tryggar att barn får det stöd som de behöver. Det kan vara andra insatser som behövs vid sidan av det skyddade boendet, eller helt andra insatser. Det är viktigt att följa barnets mående och utveckling och se att de insatser som beviljas är de rätta och ger effekt. Det är även viktigt att följa att barn kan gå i skolan och inte får skolfrånvaro vilket hämmar barnets utveckling. Placering i skyddade boenden blir ofta mer långvariga än det var tänkt från början och barn riskerar därför att få ett långvarigt avbrott i skolgången. Det kan dock finnas en risk att personer drar sig för att ansöka om hjälp om det innebär att en utredning kommer att göras på barnen.

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Det kommer att vara resurskrävande att alla barn som följer med en vuxen till skyddade boenden ska ha en egen utredning, bedömning och uppföljning. Med tanke på ärendebelastningen på barn och ungdomsenheter, och problemet med att rekrytera socialsekreterare kommer en ökad arbetsbelastning medföra ökade kostnader, troligen i form av konsulttjänster. Det uppkommer även andra kostnader som ex resekostnader och tolkkostnader.

Den föreslagna lagen, Förslag till lag med särskilda bestämmelser om placering av barn i skyddat boende är i grunden bra. Det är viktigt att lagen ger möjlighet att placera barn utan förövarens tillåtelse. Med nuvarande system så anklagas ibland socialtjänsten för medhjälp till egenmäktighet med barn. Men en ny lag kommer också att ge merarbete och därmed ökade kostnader. Det blir en ny LVU liknande lag med mycket av utredningar, politiska möten, domstolsprocesser, överklaganden etc. Det kommer även att behövas utbildningsinsatser både för personal och förtroendevalda. Ett alternativ till att införa en ny lag, är som framkommer i materialet att använda bestämmelserna i 6:12a § föräldrabalken och komplettera Lag om vård av unga, LVU, med nya paragrafer.

Beslutsmotivering

De föreslagna åtgärderna är adekvata. Det kommer att ge en ökad kvalitet för en utsatt målgrupp. Barnperspektivet stärks då barnens mående och utveckling kommer att följas upp på ett bättre sätt. Det finns ett antal risker som lyfts fram i yttrandet.

Barnrättskonsekvenser

Flera av de föreslagna åtgärderna kommer att stärka barnperspektivet och borgen för att barn som placeras i skyddade boenden får rätt stöd och deras utveckling och mående kommer att följas upp på ett bättre sätt än idag.

Mål och uppdrag

- Lagförslagen bidrar till arbetet med delmål 16:2, Kommunens verksamhet ska vara effektiv, transparent och rättssäker.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

De beslutade lagförslagen kommer att innebära betydande merkostnader för kommunen. Det är viktigt att en ny kostnadsberäkning görs av Socialdepartementet i samråd med Sveriges kommuner och regioner och att merkostnaderna täcks enligt finansieringsprincipen.

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Beslutsunderlag

- Beslut kommunstyrelsens arbetsutskott § 94/2022
- Tjänsteutlåtande
- Remissyttrande ”Ett fönster av möjligheter”
- Utkast till lagrådsremiss, ” Ett fönster av möjligheter”.

Beslutet skickas till

- Socialdepartementet
- Verksamhetschef Individ- och familjeomsorg
- Verksamhetschef Utbildning

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign